

УДК 657.372

Панченко О.М.¹, Федюк Д.О.²

¹ канд. екон. наук, доц. НУ «Запорізька політехніка»

² студ. гр. ФЕУ-617 НУ «Запорізька політехніка»

ОБЛІК ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ У ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ

Ефективне використання основних засобів та правильна організація їх обліку є важливими факторами успішності результатів діяльності підприємств. Вивчаючи особливості обліку основних засобів у розвинених країнах, варто приділити увагу веденню обліку за Міжнародними стандартам фінансової звітності (МСФЗ).

Міжнародним стандартом, який регламентує облік основних засобів є МСБО 16 «Основні засоби». В даному стандарті основні засоби визначені як матеріальні об'єкти, що їх:

- а) утримують для використання у виробництві або постачанні товарів чи наданні послуг для надання в оренду або для адміністративних цілей;
- б) використовуватимуть, за очікуванням, протягом більше одного періоду.

У зарубіжних країнах поряд з поняттям «основні засоби» використовують поняття «необоротні активи», яке може позначатися різними термінами: «постійні активи», «спруди й обладнання», «позареалізаційні матеріальні активи» тощо. Також слід зазначити, що аванси на капітальне будівництво, як необоротні активи, за МСФЗ 16 відображаються у складі незавершеного будівництва, тобто відносяться до основних засобів.

В деяких країнах податковим законодавством встановлюється також вартісний критерій віднесення активу до складу основних засобів. В

міжнародній практиці обліку основних засобів вартісний критерій відсутній, тобто зарубіжним підприємствам надається право самостійного встановлення порогу вартості, вище якого об'єкт буде віднесений до складу основних засобів.

У зарубіжних країнах об'єкт основних засобів при первісному визнанні може оцінюватися за історичною собівартістю, справедливою або залишковою вартістю залежно від способу надходження. Відповідно до МСФЗ 16 після визнання активом об'єкт основних засобів може обліковуватися за переоціненою вартістю, яка є його справедливою вартістю на дату переоцінки мінус будь-яка подальша накопичена амортизація та подальші накопичені збитки від зменшення корисності.

В цілому, норми проведення переоцінки основних засобів за МСБО 16 і П(С)БО 7 не відрізняються. Переоцінка проводиться, якщо справедлива вартість переоціненого активу суттєво відрізняється від його балансової вартості [2]. Досліджуючи переоцінку основних засобів, варто звернути увагу на роль дооцінки у поліпшенні показників фінансового стану суб'єктів господарювання. При проведенні дооцінки, збільшення вартості основних засобів визнається в іншому сукупному доході та накопичується у власному капіталі під назвою «Дооцінка».

Одним з найважливіших моментів в обліку основних засобів є амортизація, як основне джерело їх відновлення. За національними стандартами під амортизацією розуміють систематичний розподіл вартості, яка амортизується, необоротних активів протягом строку їх корисного використання (експлуатації). В МСБО 16 надається аналогічне визначення поняття «амортизація».

Методи амортизації основних засобів, які використовуються в різних зарубіжних країнах: рівномірної амортизації (прямолінійного списання); дегресивної (прискореної) амортизації; суми чисел років (кумулятивний); зменшення залишку; виробничий метод тотожні відповідними методам, передбаченим чинним законодавством України. Але є методи, які в Україні не використовують. Це методи прогресивної амортизації: амортизаційного фонду і анuitету [3].

Особливої уваги потребує питання вибору оптимального методу амортизації, який має відповідати строку експлуатації об'єкта, швидкості морального та фізичного зносу, інтенсивності використання. 156 В МСБО 16 зазначені такі методи амортизації, як: прямолінійний метод, метод зменшення залишку та метод суми одиниць продукції. Вибір методу амортизації та оцінка очікуваного строку корисного використання основних засобів проводяться на основі професійного судження бухгалтера, і вимагає розкриття в обліковій політиці прийнятих методів за допомогою яких

встановлено очікуваний термін корисного використання та обранні норми амортизації.

Отже, у зарубіжних країнах сформувалися свої особливості ведення бухгалтерського обліку під впливом різних факторів (рівень розвитку національної економіки, політичний устрій, економічна, податкова політика держави тощо). Зарубіжні країни у веденні обліку враховують основні концепції МСФЗ. Врахування зарубіжного досвіду обліку для українських підприємств має важливе значення для налагодження активної співпраці з міжнародними компаніями, виходу на світовий ринок товарів, послуг, інформаційних технологій, залученню іноземних інвесторів, капіталу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 16 «Основні засоби». URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/929_014.
2. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби». затв. наказом Міністерства фінансів України від 27 квітня 2000 року № 92. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00>
3. Облік у зарубіжних країнах: навчальний посібник / А.П. Макаренко, О.М. Панченко, Г.М. Бескоста, О.Г. Лищенко/ - Запоріжжя, ЗДІА, 2011. - 362 с.